

Titulació	Tipus	Curs
2500260 Educació social	FB	2
2500261 Pedagogia	FB	2

Professor/a de contacte

Nom: Helena Troiano Goma

Correu electrònic: helena.troiano@uab.cat

Equip docent

Ricard Benito Perez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver aprovat l'assignatura de primer curs "Educació i contextos educatius".

Objectius

L'assignatura procura una aproximació sòlida als conceptes, enfocaments i realitat sociopolítica de l'educació, tant a l'àmbit formal com no formal. A banda d'aquest caràcter finalista, pretén ser també fonamentadora de continguts que s'impartiran a cursos posteriors. L'objectiu fonamental de l'assignatura és la comprensió i anàlisi d'un territori (d'abast variable, municipal, autonòmic, estatal,..) i/o d'una realitat concreta, des d'una perspectiva holística socioeducativa.

Els objectius concrets són els següents:

- Conèixer els fonaments teòrics de la Sociologia de l'Educació i de la Política de l'Educació.
- Aprofundir en la realitat educativa com a síntesi de la mirada sociopolítica.
- Desenvolupar capacitat crítica sobre les problemàtiques educatives actuals.
- Comprendre l'origen i conseqüències dels límits socials, legislatius i polítics que emmarquen l'activitat pedagògica.

Competències

Educació social

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Desenvolupar processos d'obtenció, registre, anàlisi i presa de decisions per a l'acció socioeducativa
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Pedagogia

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i comprendre els referents teòrics, històrics, culturals, polítics, ambientals i legals que conformen situacions i propostes educatives i formatives.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
4. Coordinar-se amb altres persones per realitzar l'estudi d'un territori.
5. Descriure, analitzar i exposar idees i propostes de l'àmbit de les polítiques educatives i de la sociologia de l'educació, a partir de la literatura pedagògica científica existent en l'actualitat.
6. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
7. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
8. Realitzar un mapa de les institucions socioeducatives d'un territori.
9. Redactar informes de context socioeducatiu en un territori a partir de l'obtenció de dades del mateix.
10. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
11. Valorar la correcció, adequació i acceptabilitat en produccions orals i escrites.

Continguts

L'assignatura té tres blocs A (Sociologia), B (Política de l'educació) i C (Anàlisi socioeducativa d'un territori).

Cadascun d'ells inclourà els següents continguts:

A) Sociologia

A.1) Agències i processos de socialització

Adquisició de rols socials i desviació

Escola com a espai de socialització secundària

A.2) Estructura social de les societats avançades i de Catalunya

Estratificació social, escolarització i desigualtats a l'escola

Evolució de les formes de pobresa, marginació i exclusió social

A.3) Desigualtats socials i educatives, i territori

Segregació urbana i conseqüències socials i educatives

Indicadors socials desagregats per territoris

A.4) Estat del benestar i polítiques socials

Mercat, estat, tercer sector i les noves formes de governabilitat

Marc ideològic i polítiques socials i educatives

B) Política de l'educació

B.1) Fonaments teòrics de la política educativa

Estat, política, ideologia i sistema educatiu

Política de l'educació: principis i conceptes bàsics

Les reformes educatives i la presa de decisions

B.2) Les polítiques educatives en el context català i espanyol

Polítiques educatives: marc espanyol

Polítiques educatives: marc català

B.3) La política educativa dels organismes internacionals

Polítiques educatives i globalització

Polítiques educatives: l'aportació dels organismes internacionals (mundials i europeus)

B.4) Les polítiques educatives i la seva incidència sobre un territori

Les polítiques educatives al món local

Experiències de polítiques educatives locals a Catalunya i/o altres CC.AA.

C) Anàlisi socioeducatiu d'un territori

C.1) Anàlisi socio-estadístic d'un territori

C.2) Àmbits i col·lectius per a l'acció socioeducativa

C.3) La xarxa socioeducativa d'un territori

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1. Gran grup bloc A	30	1,2	5
2. Seminaris bloc A	15	0,6	5
3. Gran grup bloc B	30	1,2	5
4. Seminaris bloc B	15	0,6	5
6. Seminaris bloc C	15	0,6	4, 8, 9, 11
Gran grup bloc C	7	0,28	8, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories i directrius de treballs	75	3	4, 5, 8, 9, 11
Tipus: Autònomes			
Treballs individuals i de grup	188	7,52	4, 5, 8, 9, 11

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa que s'ha planificat la metodologia de l'assignatura a partir de les següents activitats:

Sessions magistrals amb el gran grup: exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels i les estudiants.

Seminaris bloc A i B: espais de treball en grups més reduïts supervisats pel professorat on, mitjançant anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses, s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Seminaris bloc C: espais de treball en grups reduïts supervisat pel professorat on es treballen les eines i les metodologies per fer el treball de grup.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Control temari bloc A	30%	0	0	1, 3, 5, 6, 11
2. Pràctiques de seminari bloc A	10%	0	0	1, 3, 5, 6, 11
3. Control temari bloc B	30%	0	0	1, 3, 5, 6, 11

4. Pràctiques de seminari bloc B	10%	0	0	1, 3, 5, 6, 11
5. Treball bloc C	20%	0	0	2, 4, 7, 8, 9, 10, 11

El bloc A i el bloc B tenen com a activitats avaluatives un control individual del temari i un recull de pràctiques de seminari cadascun, que cada professor/a especificarà en el programa que entrega a principi de curs. Per presentar-se al control del bloc A i del bloc B, cal haver presentat les pràctiques de seminari de cada bloc respectiu. El control de cada bloc ha de tenir un 5 per poder fer mitjana amb la nota de les pràctiques de seminari. El conjunt de les pràctiques de seminari ha de tenir un mínim de 5 per poder fer mitjana. Es farà la mitjana del bloc A i del Bloc B per calcular el 80% de la nota final de l'assignatura. Hi haurà una prova de recuperació per als alumnes que hagin suspès un o els dos controls, i hi haurà la possibilitat de recuperar la nota corresponent a les pràctiques de seminari.

La data del control del bloc A serà el 24/1/2025 per al grup de Pedagogia i el 15/1/2025 per al grup d'Educació Social, la data del control del bloc B serà el 6/6/2025 per al grup de Pedagogia i el 4/6/2025 per al grup d'Educació Social. La data de recuperació serà el 27/6/2025 per al grup de Pedagogia i el 25/6/2025 per al grup d'Educació Social.

El bloc C s'avaluarà a partir d'un treball grupal sobre un territori que tindrà dues parts, una a cada semestre. La primera part serà recuperable, la segona no. És obligatòria l'assistència a les sessions del Bloc C.

Per aprovar l'assignatura cal haver obtingut com a mínim un 5 de la mitjana del bloc A i del bloc B, i un 5 del bloc C.

El retorn de les pràctiques de seminari i dels controls dels blocs A i B es farà com a màxim 20 dies hàbils després de la data d'entrega. La revisió de les qualificacions es faran durant la mateixa setmana o posterior a la data en què s'hagi fet aquest retorn.

El plagi es considera una infracció important, si es detecta un plagi en una pràctica de seminari aquesta pràctica queda invalidada, s'ha de repetir i l'alumne només podrà fer el control del temari del corresponent bloc el dia de la recuperació. Si es detecta plagi al treball del bloc C queda suspès i s'ha de tornar a repetir. Per a una definició de plagi podeu consultar: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

OPCIÓ D'AVALUACIÓ ÚNICA (a demanar en els terminis establerts per la Facultat de Ciències de l'Educació)

L'estudiantat que s'aculli a avaluació única haurà d'aportar les següents evidències avaluatives:

Control de temari del bloc A (30%) i control de lectures de pràctiques del bloc A (10%).

Control de temari del bloc B (30%) i control de lectures de pràctiques del bloc B (10%).

La data de realització d'aquests controls serà la mateixa en què la resta d'estudiants s'examinen del bloc B, el 6/6/2025 per al grup del grau de Pedagogia, i el 4/6/2025 per al grup del grau d'Educació Social.

En cas que se suspengui algun d'aquests controls, hi haurà possibilitat de recuperació. La data de recuperació coincideix amb la data de recuperació establerta per a la resta de l'alumnat: el 27/6/2025 per al grup de Pedagogia i el 25/6/2027 per al grup d'Educació Social. La revisió de la qualificació final segueix el mateix procediment que per a l'avaluació continuada.

Pel que fa al bloc C, es lliurarà un treball sobre l'anàlisi d'un territori (20%).

Cal tenir en compte que el treball sobre un territori està pensat per a què el dugui a terme un equip de 5 persones, ja que comporta anàlisi de dades estadístiques, visites sobre el terreny, observacions participants i entrevistes. En el cas d'optar per fer el treball individualment, s'hauran de fer igualment tots els exercicis de recollida de dades (total de 5 registres).

La data de lliurament del treball corresponent al bloc C és la del dia de l'examen d'avaluació única, és a dir, la data en què la resta d'estudiants s'examinen del bloc B de l'assignatura.

Bibliografia

Bibliografia blocs A i B:

Alonso Carmona, C. (2020). La educación secundaria y el distanciamiento familiar de la escuela . Un análisis longitudinal. *Papers. Revista de Sociologia*, 105(4), 487-510.

Anyon, Jean (1999) "Clase social y conocimiento escolar", a Fernández Enguita, M. (ed.) *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel.

Bellver, C. (8 abril 2018). Per què ens hauria de preocupar l'augment de les diferències entre escoles públiques? Crític. Recuperat de <https://www.elcritic.cat/reportatges/per-que-ens-hauria-depreocupar-laugment-de-les-diferencias-entre-escoles-publicues-10597>

Benito, Ricard & González, Isaac (2007) *Processos de segregació escolar a Catalunya*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Bonal, Xavier (2018) "Més enllà de l'accés: més educabilitat (i menys educació) per sortir de la pobresa", a *Perspectiva Escolar*, 399, 6-9.

Bonal, Xavier & Cuevas, Joan (2019) *Combatre la segregació escolar: de l'amenaça a l'oportunitat*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Bonal, Xavier & Tarabini, Aina (2016) "La LOMCE com a projecte de modernització conservadora i els seus efectes a Catalunya", a Hom, O. (ed.) *Societat Catalana 2014-2015*. Associació Catalana de Sociologia: Barcelona.

Faus Boscà, T., & Martínez Meca, C. B. (2015). Jugant al gènere: masculinitats i feminitats dels jugadors de rol en taula i dels seus personatges Playing with gender: masculinities and feminities of tabletop role players and their characters. *Revista Catalana de Sociologia*, 30(2015), 105-123.
<https://doi.org/10.2436/20.3005.01.67>

Fernández Mellizo-Soto, Maria (2005) "Política educativa, igualdad de oportunidades y pensamiento político". En de Puellas, Manuel (coord.) *Educación, igualdad y diversidad cultural*. Madrid: Biblioteca Nueva (pp. 53-67)

Harris, Judith R. (2003) *El mito de la educación*. Barcelona: DeBolsillo.

Martínez García, José S. (2013) *Estructura social y desigualdad en España*. Madrid: Catarata.

Martínez García, José S. (2016) "Crisis, fracaso escolar, abandono educativo y desigualdad. Una relación paradójica", a *Organización y gestión educativa: Revista del Fórum Europeo de Administradores de la Educación*, 24 (5), 9-13.

Martínez García, José S. (2020) *La educación y la desigualdad de oportunidades educativas en tiempo de crisis*. Madrid: Fundación Foessa.

Merino, Rafael & De la Fuente, Gloria (2007) *Sociología para la intervención social y educativa*, Editorial Complutense y UAB.

Rotger, Josep Maria (2012) *Sociologia de l'educació per a professorat d'educació secundària*. Barcelona: El Roure.

Sánchez, Jordi, et al. (1996) *Aproximació a les reformes dels Estats del Benestar*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill (pp. 7-19)

Subirats, Joan & Alegre, Miquel Àngel (2006) "Convivència social y convivència escolar", a *Cuadernos de pedagogía*, 359, 12-16.

Subirats, Marina (2007) "Ser hombre", a Castells, M. i Subirats, M. *Mujeres y hombres ¿Un amor imposible?*. Madrid: Alianza Editorial.

Tarabini, Aina (2012). *Sociologia de l'educació per a professorat d'educació secundària*. Coord: J.M. Rotger. Barcelona: El Roure.

Troiano, H. (2015). Un modelo conceptual para el análisis de la decisión de ir a la universidad y de la elección de estudios. <<https://ddd.uab.cat/record/137517>> [Consulta: 15 juny 2023].

Valdés, Manuel Tomás (2019) "Diferencias autonómicas en la composición de la desigualdad en la expectativa de matriculación universitaria: efectos primarios y efectos secundarios", a *Revista de Sociología de la Educación-RASE*, 12 (2), 209-227.

Per als seminaris dels blocs A i B hi haurà lectures obligatòries que s'especificaran el primer dia de cada bloc.

Bibliografia bloc C:

Blasco, Jaume & Casado, David (2011) *AVALUACIÓ DELS PLANS EDUCATIUS D'ENTORN*. Barcelona. Retrieved from http://www.ivalua.cat/documents/1/17_05_2011_10_04_09_informe_PEE_def.pdf

Coller, Xavier (2005) *Estudio de casos* (Cuadernos). Madrid: Centro de investigacions sociològicas.

Diputació de Barcelona (2005) *Els projectes educatius de ciutat (PEC): Anàlisi de l'experiència acumulada. Nova proposta metodològica. Col·lecció Guies Metodològiques*, n. 7. https://www.diba.cat/web/educacio/recursos/publica/guies/guia_m7

Programari

No cal programari específic per al desenvolupament d'aquesta assignatura.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Català	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	211	Català	anual	matí-mixt
(SEM) Seminaris	212	Català	anual	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	anual	matí-mixt
(TE) Teoria	2	Català	anual	matí-mixt